

RECOMANDAREA (UE) 2020/1365 A COMISIEI**din 23 septembrie 2020****privind cooperarea dintre statele membre în ceea ce privește operațiunile efectuate de nave deținute sau exploatate de entități private în scopul activităților de căutare și salvare**

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292,

întrucât:

- (1) Acordarea de asistență oricăror persoane aflate în pericol pe mare este o obligație legală a statelor membre stabilită în dreptul internațional cutumiar și convențional, în special în Convenția internațională pentru ocrotirea vieții omenești pe mare (Convenția SOLAS, 1974), în Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării (UNCLOS, 1979) și în Convenția internațională privind căutarea și salvarea pe mare (Convenția SAR, 1979), precum și în dreptul Uniunii. Uniunea Europeană este parte contractantă la UNCLOS.
- (2) Începând din 2014, mii de persoane au încercat să traverseze Marea Mediterană pentru a ajunge în Europa, acest fenomen necesitând un răspuns multidimensional din partea Uniunii Europene și a statelor sale membre, cu scopul de a evita pierderea de vieți omenești, de a îmbunătăți gestionarea migrației, de a aborda cauzele profunde ale migrației neregulamentare și de a desființa grupările de crimă organizată care introduc ilegal migranți și fac trafic de ființe umane.
- (3) Deși migrația neregulamentară către UE a scăzut în ultimii doi ani și s-au pierdut mai puține vieți pe mare, utilizarea riscantă a navelor mici și improprie pentru navigație în Marea Mediterană rămâne o caracteristică a peisajului migrației, continuând să alimenteze criminalitatea organizată și să provoace decese inacceptabile. Potrivit Organizației Internaționale pentru Migrație, numărul total de decese în Marea Mediterană în 2020 depășește 500, acesta fiind de peste 1 880 în 2019 și de peste 20 300 în total începând cu 2014, ruta central-mediteraneană către Europa fiind astfel cea mai funestă din lume.
- (4) Din 2015 până în prezent, capacitatea, coordonarea și eficacitatea în materie de căutare și salvare în Marea Mediterană au fost consolidate considerabil ca răspuns la criza migrației, inclusiv prin contribuții semnificative din partea statelor de coastă și prin implicarea sporită a navelor comerciale și private. UE și statele membre și-au consolidat capacitatea în Marea Mediterană, inclusiv prin operațiuni naționale și operațiuni conduse de Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex), cum ar fi Themis (succesoarea operațiunii Triton), Poseidon și Indalo, precum și, anterior, operația navală EU NAVFOR MED Sophia, care a contribuit la salvarea a peste 600 000 de persoane pe mare din 2015 și până acum.
- (5) În acest context, mai multe organizații neguvernamentale (ONG-uri) exploatează, de asemenea, nave private, în special în zona centrală a Mării Mediterane, contribuind în mod semnificativ la salvarea persoanelor pe mare, care sunt apoi aduse pe teritoriul UE pentru a fi debarcate în siguranță. După cum s-a subliniat deja în Planul de acțiune al UE împotriva introducerii ilegale de migranți (2015-2020) și după cum s-a clarificat în Orientările Comisiei referitoare la Pachetul privind facilitarea [C(2020) 6470], este necesar să se evite incriminarea persoanelor care acordă ajutor umanitar persoanelor aflate în pericol pe mare, asigurând, în același timp, existența unor sancțiuni penale adecvate împotriva persoanelor care introduc ilegal migranți.
- (6) În Rezoluția sa din 18 aprilie 2018 referitoare la progresele înregistrate în ceea ce privește pactul mondial al ONU pentru asigurarea unei migrații legale, desfășurate în condiții de siguranță și de ordine și pactul privind refugiații [2018/2642(RSP)], Parlamentul European a solicitat creșterea capacităților de căutare și salvare a persoanelor aflate în pericol, ca toate statele să desfășoare capacități mai mari, precum și ca sprijinul oferit de actorii privați și ONG-uri în desfășurarea operațiunilor de salvare pe mare și pe uscat să fie recunoscut.
- (7) Operațiunile de căutare și salvare în situații de urgență necesită o coordonare și o debarcare rapidă într-un loc sigur și respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor salvate, în conformitate cu obligațiile prevăzute în Carta drepturilor fundamentale a UE, inclusiv respectarea principiului nereturnării, precum și cu dreptul internațional cutumiar și convențional din domeniul drepturilor omului și din domeniul maritim, inclusiv cu Orientările privind tratamentul persoanelor salvate pe mare emise de Comitetul pentru siguranță maritimă (CSM) din cadrul Organizației Maritime Internaționale (OMI).
- (8) În ultimii ani a apărut în peisajul maritim european o nouă formă de operațiuni de căutare și salvare, în cadrul căreia nave exploatate de ONG-uri în zona centrală a Mării Mediterane s-au angajat, ca activitate predominantă, în operațiuni de căutare și salvare, pe care le-au efectuat sub coordonarea centrelor naționale de coordonare a operațiunilor de căutare și salvare pe mare sau din proprie inițiativă. În multe cazuri, aceste nave au efectuat operațiuni de salvare consecutive înainte de a debarca persoanele salvate într-un loc sigur.

- (9) Introducerea ilegală de migranți pe mare este o infracțiune care poate pune în pericol viața oamenilor și este sancționată atât în temeiul dreptului european, cât și al dreptului internațional. Uniunea Europeană și statele sale membre sunt părți contractante la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate (UNTOC) și la protocoalele la aceasta, inclusiv la Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe cale terestră, a aerului și pe mare. În acest context, este esențial să se evite situațiile în care rețelele de introducere ilegală de migranți sau de trafic de ființe umane, inclusiv organizațiile criminale care fac trafic de persoane sau care desfășoară forme de exploatare asimilate sclaviei, profită de operațiunile de salvare desfășurate de navele private în Marea Mediterană.
- (10) Se reamintește faptul că în Convenția SAR este prevăzută obligația părților contractante de a participa la dezvoltarea serviciilor de căutare și salvare și de a lua măsuri urgente pentru a se asigura faptul că oricărei persoane care este sau pare să fie în pericol pe mare i se acordă ajutorul necesar; părțile relevante ar trebui să se coordoneze și să coopereze astfel încât persoanele asistate să fie debarcate de pe nava care le-a acordat ajutor și să fie transportate într-un loc sigur cât mai curând posibil. În conformitate cu Orientările OMI privind tratamentul persoanelor salvate pe mare, în vederea alegerii unui loc sigur de debarcare ar trebui să se țină seama de o varietate de factori importanți și de circumstanțele specifice fiecărui caz. Printre altele, în cazul solicitanților de azil și al refugiaților salvați pe mare, ar trebui să fie luată în considerare necesitatea de a evita debarcarea pe teritoriile în care ar fi amenințate viața și libertățile celor care invocă o teamă de persecuție bine fondată. În plus, Orientările OMI solicită autorităților statului responsabil să depună toate eforturile pentru accelerarea modalităților de debarcare de pe navă a supraviețuitorilor, subliniind totodată faptul că, în unele cazuri, coordonarea necesară poate duce la întârzieri inevitabile.
- (11) Prezența regulată a unor nave ale ONG-urilor care desfășoară activități de căutare și salvare în Marea Mediterană atrage după sine necesități operaționale specifice de intensificare a coordonării și a cooperării dintre navele care transportă persoanele salvate și autoritățile naționale și afectează în diferite moduri următoarele state membre: statele care coordonează operațiunile de căutare și salvare; statele care primesc persoanele salvate care sunt debarcate pe teritoriul lor; statele în care sunt constituite legal organizațiile neguvernamentale și statele în care și-au obținut pavilionul navele utilizate în activitățile de căutare și salvare.
- (12) Navele private angajate în eforturile de salvare din Marea Mediterană sunt implicate în operațiuni de căutare și salvare complexe și adesea recurente, care pot viza un număr mare de persoane în raport cu capacitatea navei și pot implica o gamă largă de actori, de la salvare la debarcare. Prin urmare, este o chestiune de ordine publică, inclusiv de siguranță, ca aceste nave să fie înregistrate și echipate în mod corespunzător pentru a îndeplini cerințele relevante de siguranță și sănătate asociate acestei activități, astfel încât să nu pună în pericol echipajul sau persoanele salvate. Aceste activități trebuie să se desfășoare într-un cadru coordonat, prin consolidarea cooperării și a coordonării între operatorii privați și autoritățile naționale.
- (13) Debarcările continue de persoane salvate în statele membre de coastă au consecințe directe asupra sistemelor lor de gestionare a migrației și creează presiuni sporite și imediate asupra sistemelor lor de migrație și de azil, inclusiv asupra capacității lor de primire și prelucrare.
- (14) Pe lângă alte inițiative, la 4 iulie 2017, Comisia a adoptat un „Plan de acțiune privind măsuri de sprijin pentru Italia, de reducere a presiunii pe ruta central-mediteraneeană și de creștere a solidarității”, care includea elaborarea de către Italia a unui cod de conduită pentru ONG-urile care desfășoară activități de căutare și salvare în Marea Mediterană, în consultare cu Comisia și pe baza unui dialog cu ONG-urile respective.
- (15) Dincolo de eforturile de coordonare depuse până în prezent, inclusiv în cadrul forumului „Conștientizarea comună și armonizarea intervențiilor în Marea Mediterană” (*Shared Awareness and Deconfliction in the Mediterranean – SHADE MED*), instituit de operația navală Sophia a UE, este în continuare necesar să se abordeze specificitatea practicii de căutare și salvare care a apărut în Marea Mediterană în ultimii ani, prin stabilirea unui cadru mai structural, fiabil și durabil, în conformitate cu competențele UE și cu standardele internaționale relevante. Acest cadru ar trebui să prevadă norme specifice pentru solidaritatea dintre statele membre și să abordeze necesitatea unei cooperări consolidate, în special între statele membre de pavilion și statele membre de coastă. Este necesară și cooperarea cu entitățile private care dețin sau exploatează nave în scopul de a desfășura activități de căutare și salvare și a aduce persoanele salvate pe teritoriul UE; un astfel de cadru ar trebui să urmărească, de asemenea, să furnizeze informații adecvate în ceea ce privește operațiunile și structura administrativă a acestor entități, în conformitate cu principiul proporționalității și cu Carta drepturilor fundamentale a UE, și să sporească siguranța, în conformitate cu legislația internațională aplicabilă, în interesul tuturor celor aflați la bord.

- (16) Comisia va înființa un grup de contact interdisciplinar, în cadrul căruia statele membre să poată coopera și coordona activități în vederea punerii în aplicare a prezentei recomandări. Grupul va elabora o prezentare generală a normelor și practicilor naționale, va identifica lecțiile învățate, va evalua posibilitatea de a crea mijloace îmbunătățite de cooperare între statele de pavilion și cele de coastă în ceea ce privește sarcinile și responsabilitățile care le revin și va elabora bune practici care să reflecte nevoile rezultate din evoluția operațiunilor de căutare și salvare din ultimii ani. Grupul va colabora în mod regulat cu părțile interesate relevante, inclusiv cu agențiile UE, în special cu Frontex, și, după caz, cu organizațiile neguvernamentale care desfășoară activități de căutare și salvare în Marea Mediterană, cu mediul academic și cu organizațiile internaționale, cum ar fi OMI, pentru a face schimb de cunoștințe și a menține coerența activităților cu cadrul juridic și operațional internațional. Statele membre ar trebui să furnizeze Comisiei toate informațiile relevante privind punerea în aplicare a prezentei recomandări. Grupul de contact va monitoriza punerea în aplicare a recomandării și va prezenta Comisiei, o dată pe an, un raport.
- (17) Comisia va ține seama de activitatea Grupului de contact și de punerea în aplicare a prezentei recomandări în vederea elaborării Strategiei europene privind azilul și gestionarea migrației și a rapoartelor anuale privind gestionarea migrației prevăzute în Regulamentul privind azilul și gestionarea migrației, după caz. Pe această bază, Comisia va evalua și va recomanda inițiative viitoare, în funcție de necesități.
- (18) Prezenta recomandare nu aduce atingere niciunei obligații de cooperare și niciunei alte obligații care decurge din dreptul internațional și din dreptul Uniunii aplicabil,

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

1. Statele membre ar trebui să coopereze între ele în ceea ce privește operațiunile desfășurate de nave deținute sau exploatare de entități private în scopul activităților de căutare și salvare, pentru a reduce numărul de decese pe mare, a menține siguranța navigației și a asigura o gestionare eficace a migrației, în conformitate cu obligațiile legale relevante.

În special statele membre de pavilion și statele membre de coastă ar trebui să facă schimb de informații, în mod regulat și în timp util, cu privire la navele implicate în operațiuni de salvare specifice și la entitățile care le exploatează sau le dețin, în conformitate cu dreptul internațional și cu dreptul Uniunii, inclusiv cu Carta drepturilor fundamentale a UE și cu normele de protecție a datelor cu caracter personal.

2. Statele membre ar trebui să coopereze între ele și cu Comisia, în special prin intermediul Grupului său de contact, colaborând cu toate părțile interesate relevante, inclusiv, după caz, entitățile private care dețin sau exploatează nave în scopul de a desfășura activități de căutare și salvare, în vederea identificării bunelor practici și a luării măsurilor necesare pentru a asigura:
 - (a) o siguranță sporită pe mare; și
 - (b) punerea la dispoziția autorităților competente a tuturor informațiilor de care acestea au nevoie pentru a monitoriza și a verifica respectarea standardelor de siguranță pe mare, precum și a normelor relevante privind gestionarea migrației.
3. Statele membre ar trebui să furnizeze Comisiei toate informațiile relevante privind punerea în aplicare a prezentei recomandări, cel puțin o dată pe an, până la data de 31 martie a anului următor anului de referință.

Adoptată la Bruxelles, 23 septembrie 2020.

Pentru Comisie
Ylva JOHANSSON
Membru al Comisiei